

Dr hab. Ryszard Szarfenberg
Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu
Instytut Polityki Społecznej, Uniwersytet Warszawski

Strategia Europa 2020 oraz aktualizacja Krajowego Programu Reform 2012/2013 – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

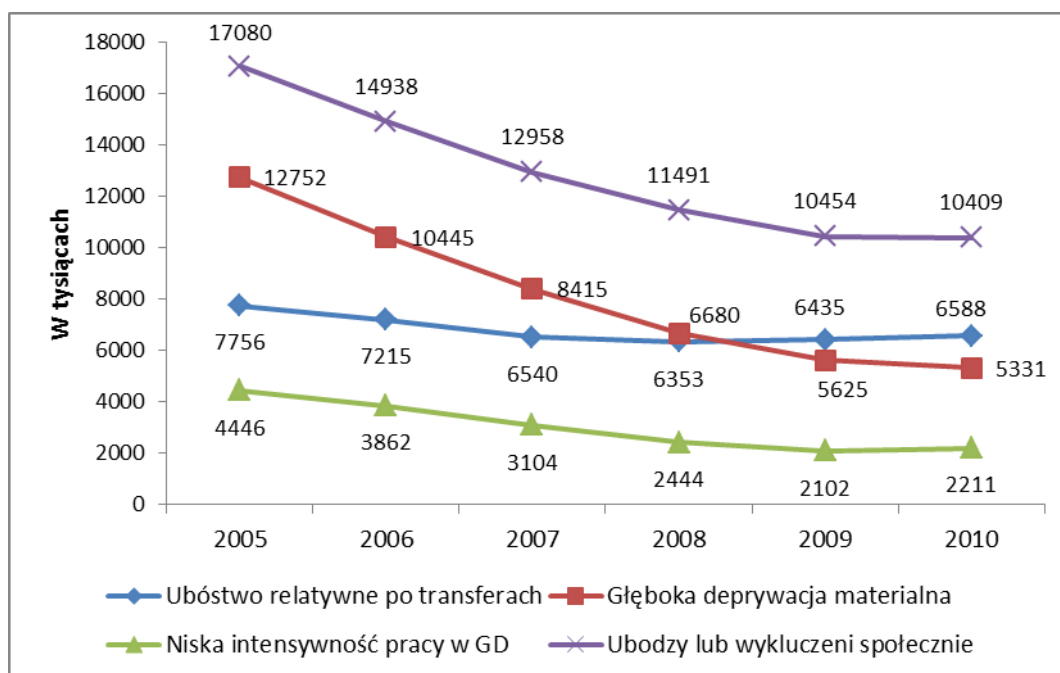
(Wersja 1.0, 29.05.2012)

Strategia Unii Europejskiej Europa 2020, która zastąpiła Strategię Lizbońską (2000-2010) operuje sześcioma nadrzędnymi i wymiernymi celami, które mają zostać osiągnięte do 2020 r. na całym obszarze Unii:

- 1) wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- 2) na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii;
- 3) należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki);
- 4) liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- 5) liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

To jak konkretnie rozumiany jest cel nr 5 widać, gdy spojrzymy na dobór jego wskaźników. Zagrożenie ubóstwem (*at risk of poverty*) rozumiane jest w UE jako dochody gospodarstwa domowego niższe niż 60% mediany dochodów w danym kraju. W strategii Europa 2020 zastosowano to podejście, ale równocześnie dwa inne: głęboka deprivacja materialna – co najmniej 4 z 9 podstawowych potrzeb, na których zaspokojenie nie stać gospodarstwa domowego; oraz niska intensywność zatrudnienia członków gospodarstwa domowego. Biorąc pod uwagę interpretację ubóstwa relatywnego jako bliskiego znaczeniowo nierównościom dochodowym, możemy poza tym wyróżnić problem niedostatecznych dochodów w stosunku do potrzeb oraz problem niezatrudnienia (co oznacza bezrobocie lub pozostawanie bez pracy i nieposzukiwanie jej). Jeżeli w tym kontekście jest mowa o wykluczeniu społecznym i ubóstwie, to pierwsze będzie rozumiane przez pryzmat problemów z zatrudnieniem, a drugie w perspektywie problemu zbyt niskich dochodów.

Wykres 1. Ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce 2005-2010

Źródło: dane Eurostat, opracowanie własne

Wśród kluczowych inicjatyw związanych ze strategią Europa 2020 oraz promowaniem integracji społecznej i zwalczaniem ubóstwa jest „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej” (EPAP). W komunikacie na ten temat i dokumencie towarzyszącym przedstawiono wiele inicjatyw unijnych. Poniżej lista z wyborem tych, które mogą być źródłem inspiracji dla działań w Polsce w przyszłym okresie finansowym EFS.

- Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym nieuprzywilejowanej młodzieży poprzez metody nieformalnego uczenia się i uczestniczące.
- Plan wspólnych zasad i skutecznych narzędzi monitorujących, aby zwalczać ubóstwo i zapobiegać mu we wczesnych latach życia.
- Promocja bardziej skutecznych interwencji przeciw dziedziczeniu ubóstwa (deprivacji) na wszystkich poziomach edukacji.
- Umożliwianie obywatelom państw trzecich z różnych środowisk kulturowych. Religijnych, językowych czy etnicznych aktywnego uczestnictwa w europejskim życiu społecznym i gospodarczym.
- Promowanie włączenia społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Odpowiadanie na zidentyfikowane problemy ubóstwa energetycznego.
- Podjęcie wysiłków w celu przewyższania wykluczenia cyfrowego.
- Wspierania przejścia od opieki instytucjonalnej do środowiskowej w odniesieniu do dzieci bez rodziców, ludzi niepełnosprawnych i osób starszych.
- Zapewnienie właściwego wdrażania programu pomocy żywnościowej dla osób najuboższych w UE.
- Wykorzystanie mikrokredytów przez społeczności zmarginalizowane i narażone na ryzyka.
- Zwiększenie wsparcia dla grup w niekorzystnej sytuacji takich jak Romowie i innych, uwzględniając również ludzi korzystających z instytucjonalnych form opieki.
- Promowania innowacji społecznych opartych na dowodach.
- Określenie i realizacja działań politycznych i programów w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- Wzrost zrozumienia i wykorzystania zagadnień włączenia społecznego w zamówieniach publicznych.

Polski rząd przyjął w Krajowym Programie Reform (KPR)¹ zaproponowane w strategii Europa 2020 podejście bez żadnych dodatkowych interpretacji (dotyczących wskaźników, np. danie priorytetu któremuś z nich) i cel określił na 1,5 mln mniej osób w sytuacji wykluczenia społecznego lub ubóstwa do 2020 r. W pierwotnym, ani też w zaktualizowanym KPR na lata 2012/2013 nie ma nakreślonej ścieżki osiągnięcia tego celu, ani żadnych prognoz w tym zakresie.² Cele ekonomiczne potraktowano zupełnie inaczej.

W KPR kluczowy dla treści ekspertyzy jest punkt poświęcony „przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu”. Sposób sformułowania działań w tym obszarze nieco się różni w pierwotnej wersji i zaktualizowanej w 2012 r. (patrz tabela 1).

Tabela 1. Działania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu KPR 2011 i aktualizacja 2012

Działania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w KPR 2011	Działania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w aktualizacji KPR 2012/2013
<ol style="list-style-type: none"> 1) Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, w tym wśród młodzieży w wieku 15-24 lata (MPiPS); 2) Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych (MPiPS); 3) Integracja społeczna imigrantów (MPiPS); 4) Rozwój sektora ekonomii społecznej (MPiPS); 5) Zaprojektowanie systemu usług społecznych odpowiadających na nowe wyzwania w zakresie wykluczenia społecznego (MPiPS); 6) Budowa spójnego systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem (MPiPS). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tanie budownictwo mieszkaniowe (MTBiGM); 2) Rozwój przedsiębiorczości społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (MPiPS); 3) Rozwój sektora ekonomii społecznej (MPiPS); 4) Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, w tym wśród młodzieży w wieku 15-24 lata (MPiPS); 5) Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych (MPiPS); 6) Tworzenie polityki migracyjnej odpowiadającej potrzebom rynku pracy i integracja społeczna imigrantów (MPiPS); 7) Zaprojektowanie systemu usług społecznych odpowiadających na nowe wyzwania w zakresie wykluczenia społecznego (MPiPS); 8) Budowa spójnego systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem (MPiPS).

Źródło: teksty dokumentów, opracowanie własne

W porównaniu z działaniami z 2011 pojawiły się dwa nowe: tanie budownictwo mieszkaniowe i rozwój przedsiębiorczości społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem. Jedno z działań rozszerzono: do integracji społecznej imigrantów dodano tworzenie polityki migracyjnej odpowiadającej potrzebom rynku pracy.

Oceniając sformułowanie tych działań można uznać, że są one niekiedy nietrafne lub niewiele wnoszą nowych treści. Wiemy, że chodzi o działania przeciw wykluczeniu społecznemu (taki jest tytuł tego obszaru), więc umieszczanie wśród nich „przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego” jest niecelowe. Pytanie brzmi, jakie działania będą podejmowane (czy będą to działania kontynuowane, ale zintensyfikowane, czy całkowicie nowe itd.), żeby zmniejszyć wykluczenie społeczne lub zagrożenie w tym zakresie? Odpowiedź, że będzie to przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nic nie wnosi.

¹ Tekst dokumentu: ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_poland_pl.pdf

² Autor jako członek Międzyresortowego Zespołu ds. Strategii Europa 2020 poruszył tę kwestię na jego pierwszym i na razie jedynym spotkaniu, a także w uwagach przesłanych do Ministerstwa Gospodarki (patrz załącznik). Jedyna bezpośrednia odpowiedź sugerowała, że realizacja innych celów KPR (zatrudnieniowych i edukacyjnych) spowoduje ograniczenie ubóstwa lub wykluczenia społecznego.

Niektóre z działań są przedstawione bardzo ogólnikowo. Wiadomo, że w Polsce prowadzone są działania nazywane rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych. Pytanie brzmi, jakie działania będą podejmowane, aby zmniejszyć wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych? Odpowiedź, że będzie to rehabilitacja społeczna i zawodowa nic nie wnosi, powszechne jest przekonanie, że działania z tego zakresu wymagają reformy, gdyż ich sprawność pozostawia wiele do życzenia. Kolejne pytanie brzmi, jak zmniejszyć wykluczenie społeczne imigrantów? Odpowiedź, że poprzez integrację społeczną imigrantów nic nie wnosi, gdyż integracja to jest przeciwieństwo wykluczenia.

Niektóre ze sformułowań w ogóle nie przypominają działań. Czy tanie budownictwo mieszkaniowe jest działaniem? Pytanie brzmi, jak mieć więcej dostępnych cenowo mieszkań. Odpowiedź, że tanie budownictwo to załatwi, znowu niewiele wnosi.

Pozostałe sformułowania wymagają wyjaśnień, np. czym się różni rozwój przedsiębiorczości społecznej osób wykluczonych od rozwoju sektora ekonomii społecznej? O jakie usługi chodzi, gdy mowa o „usługach społecznych odpowiadających na nowe wyzwania w zakresie wykluczenia społecznego”.

W KPR umieszczono również zadania. Spojrzenie na nie może rozwiewać część wątpliwości dotyczących tego, co kryje się za poszczególnymi działaniami.

Tabela 2. Zadania w KPR i w jego pierwszej aktualizacji

Zadania na 2011 (w KPR były bez uporządkowania według działań)	Zadania na lata 2012/2013 (w KPR zostały uporządkowane według działań)
<ol style="list-style-type: none"> 1) Realizacja programu resortowego „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu” (MPiPS); 2) Realizacja projektów i programów OHP na rzecz ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego wśród młodzieży (MPiPS); 3) Realizacja projektów na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej (MPiPS); 4) Przygotowanie dokumentu strategicznego dot. polskiej polityki integracji cudzoziemców (MPiPS); 5) Przygotowanie raportu „Zatrudnienie w Polsce”, poświęconego diagnozie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego w Polsce (MPiPS); 6) Wprowadzenie schematu pomocy odbiorcom wrażliwym społecznie w energetyce (MG); 7) Przygotowanie Krajowej polityki miejskiej (MRR). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kontynuowanie programu budownictwa socjalnego i komunalnego oraz tworzenia mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (MTBiGM) 2) Modyfikowanie programu społecznego budownictwa czynszowego i kontynuowanie programu (MTBiGM) 3) Racjonalizacja wykorzystania zasobu komunalnych mieszkań czynszowych (MTBiGM) 4) Realizacja programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2011 - 2015” (MPiPS) 5) Stworzenie infrastruktury wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej w wymiarze systemowym, instytucjonalnym, prawnym, finansowym i edukacyjnym (MPiPS) 6) Realizacja przez OHP projektu „Nowe perspektywy” (MPiPS) 7) Realizacja przez OHP projektu „Młodzieżowa Akademia Umiejętności 2” (MPiPS) 8) Subsydiowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych (MPiPS) 9) Refundacja obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych (MPiPS) 10) Zwiększanie szans na zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy poprzez wsparcie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz uzyskaniu doświadczenia zawodowego w formach przewidzianych w przepisach o rehabilitacji zawodowej (MPiPS).

	<p>11) Opracowywanie i wdrażanie zmian prawnych dot. zatrudniania cudzoziemców, zapewniających możliwość elastycznego reagowania na potrzeby rynku pracy w różnych sektorach i zawodach (MPiPS)</p> <p>12) Przygotowanie dokumentu strategicznego dot. polskiej polityki integracji cudzoziemców – „Polska polityka integracji cudzoziemców - założenia i wytyczne” (MPiPS)</p> <p>13) Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie wdrażania wypracowanych standardów usług pomocy i integracji społecznej oferowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej np. dla osób starszych, niepełnosprawnych, interwencji kryzysowej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie itd. (MPiPS)</p> <p>14) Realizacja trzech programów z obszaru wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz finansowanie funkcjonowania ośrodków adopcyjnych (MPiPS)</p> <p>15) Realizacja programu „Świetlica-Dzieci-Praca” na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w gminie w latach 2011-2015 (MPiPS)</p>
--	--

Źródło: teksty KPR, opracowanie własne

Zadania na lata 2012/2013 sformułowano bardziej szczegółowo, niektóre są rozwinięciem zadań wcześniej określonych ogólnie, np. realizacja projektów OHP, a w aktualizacji wymieniono dwa konkretne projekty. Jako, że OHP zajmuje się tylko młodzieżą od razu widać, że działanie „przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, w tym wykluczeniu młodzieży”, oznacza tylko przeciwdziałanie wykluczeniu młodzieży, którą obejmuje działaniami OHP. Z działaniami pomocowymi dla młodzieży łączy się też zadanie 15 (świetlice i kluby socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży).

Widzimy teraz, że usługi społeczne, to są usługi pomocy i integracji społecznej, a głównym działaniem w tym zakresie jest realizacja projektu systemowego PO KL 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”.

Można mieć wątpliwości, czy rozwój przedsiębiorczości społecznej osób wykluczonych to rzeczywiście cel lub funkcja programu MPiPS pt. „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2011 - 2015”. Zapisano w nim następujące cele:

- 1) wzmocnienie tendencji do tworzenia lokalnych partnerstw na rzecz organizowania na obszarze gmin przedsięwzięć wykorzystujących aktywne formy pomocy,
- 2) wzmocnienie współpracy pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej, urzędami pracy, podmiotami usług reintegracji społecznej i zawodowej (centrów i klubów integracji społecznej) a lokalnymi przedsiębiorcami,
- 3) stworzenie ogólnopolskiej platformy współpracy i konsultacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej z podmiotami realizującymi zadania wynikające z ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- 4) stworzenie ogólnopolskiej platformy prezentowania oraz promowania dobrych praktyk aktywnych form pomocy.

Cele te w najlepszym razie dotyczą pośrednio zwiększenia liczby osób objętych usługami CIS lub KIS. Uszczegółowienie pierwszego z celów wygląda następująco:

- 1) Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem ośrodka pomocy społecznej, urzędu pracy i przedsiębiorców na obszarze gminy.

2) Prace społecznie użyteczne i roboty publiczne na obiektach budownictwa socjalnego.

Działania takie jak wzmocnienie tendencji do tworzenia partnerstw, wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej czy stwarzanie ogólnopolskich platform nie są skierowane do osób wykluczonych. Nie przewidziano działań nastawionych na zwiększenie liczby jednostek zatrudnienia socjalnego, nie przewidziano działań na rzecz zwiększenia liczby osób, którym udzielane są tam świadczenia, nie przewidziano działań na rzecz poprawy sprawności w reintegracji społecznej i zawodowej itd. Jedyny konkretny dla osób wykluczonych polega na tym, że będą wspierane prace społecznie użyteczne i roboty publiczne w obszarze budownictwa socjalnego. Jest to zresztą dobry łącznik między tym zadaniem, a zadaniami dotyczącymi mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego.

Zadania w obszarze rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych niewiele wnoszą, gdy napisano, że będą prowadzone działania przewidziane w ustawie. Jeżeli nie są one prowadzone obecnie, to byłaby to duża zmiana, brak jednak informacji na ten temat.

Część zadań dotyczy realizacji projektów systemowych PO KL (1.18, 1.19). Część dotyczy programów rządowych, które realizowane są od dawna (program budownictwa socjalnego, aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu, świetlice socjoterapeutyczne), część ma związek z wprowadzonymi w życie niedawno ustawami, np. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Niektóre z zadań dotyczą tworzenia dokumentów strategicznych lub zmian w prawie: modyfikowanie programu, opracowywanie i przygotowywanie zmian w prawie, opracowanie dokumentu strategicznego.

Działania i zadania zostały sformułowane w kontekście konkretnego celu strategii Europa 2020 oraz jego krajowej wersji, czyli zmniejszenia o 1,5 miliona liczby osób wykluczonych społecznie lub ubogich do 2020 r. Cel ten jest rozumiany poprzez wskaźniki ubóstwa relatywnego, głębokiej deprivacji materialnej i niskiej intensywności zatrudnienia w gospodarstwie domowym. Na pytanie, w jaki sposób działania i zadania sformułowane w KPR, w części przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przyczynią się do realizacji tego celu nie ma jasnej odpowiedzi.

Podsumowując, w KPR i jego aktualizacji nie sformułowano specyficznych celów instrumentalnych w stosunku do celu krajowego w obszarze wykluczenia społecznego i ubóstwa, tzn. co powinniśmy osiągnąć, aby zrealizować cel zasadniczy. W związku z tym działania i zadania, które przypisano do obszaru przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nie tworzą spójnej całości. Są to albo szerokie obszary działalności rządu i samorządów, np. socjalne i komunalne budownictwo mieszkaniowe czy rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, albo realizacja wycinkowych programów ministerialnych w rodzaju promowania aktywnych form przeciwdziałaniu wykluczeniu czy wspierania świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, albo opracowywanie dokumentów strategicznych bądź zmian w prawie. Obszary działań są bardzo różne, od polityki migracyjnej, przez mieszkaniową, do pomocy społecznej i wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej.

W świetle powyższej analizy można też stwierdzić, że KPR i jego aktualizacja w interesującym nas tu obszarze nie jest programem nowych reform, nie wyznacza żadnych nowych kierunków działania. Jest to dokument będący wyborem informacji na temat działań rządowych w różnych fazach procesu polityki społecznej (dopiero planowane, w fazie uchwalania, realizowane od niedawna, realizowane od dawna), które wydają się być całkowicie niezależne od KPR. Mamy więc do czynienia bardziej z wybiórczym raportem o tym, co rząd lub agencje rządowe robią lub planują zrobić w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu, niż z dokumentem strategicznym czy programowym wyznaczającym nowe cele i w związku z tym nowe kierunki działania. Takich dokumentów powinniśmy szukać wśród rodzimych strategii, np. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

Załącznik

Uwagi do KPR wysłane do Ministerstwa Gospodarki w dniu 2.04.2012 i podniesione na spotkaniu Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji Strategii Europa 2020 w dniu 5.04.2012

Uwagi ogólne

- 1) Konstrukcja KPR. Mamy tam sześć (licząc osobno dwa edukacyjne) celów opisanych mniej lub bardziej dokładnie wskaźnikami. Cała reszta KPR powinna być opisem tego, co rząd robi lub zamierza zrobić, aby te cele osiągnąć. Zamiast tego wymienia się tam dużą liczbę zróżnicowanych działań ministerstw, które nie wiadomo, jak się przyczyniają lub przyczynią do osiągnięcia ustanowionych celów. Odnosi się wrażenie, że każde ministerstwo wpisało tam to, co aktualnie robi (a i to z lukami, patrz dalej) i trudno się zorientować, co z tego wynika dla osiągnięcia głównych celów. Mechaniczne przypisanie działań do numerów celów nie wydaje mi się zadawalającym rozwiązaniem tego problemu.
- 2) Sformułowanie opisu działań. Nazwy działań mają niejednorodny charakter, czasem są bardzo konkretne a czasem ogólnikowe, czasem wyraźnie dotyczą nowej inicjatywy (nowy akt prawny, dokument strategiczny), a czasem działań które są kontynuowane i obecne od dawna, przykład sformułowań: przyjęcie rozporządzenia, opracowanie planu, realizacja programu, dofinansowanie przebudowy, prowadzenie działań legislacyjnych i pozalegisacyjnych, wspieranie tworzenia, opracowanie i aktualizacja mapy, rozbudowa i rozwój systemu, subsydiowane zatrudnienie itp. Proponuję dodać do każdego działania krótki opis, który by określał uzasadnienie działania w kontekście celów KPR: co konkretnie będzie to oznaczało, czy jest to nowa inicjatywa czy kontynuowana, do kiedy ma być zrealizowana. Poza tym proponuję uporządkowanie tych działań według rodzaju: akt prawny ustawowy, akt prawny niższego rzędu, dokument strategiczny, działania stałe (z uzasadnieniem dlaczego są wpisywane do programu reform, w jakim sensie są to reformy).

Uwagi szczegółowe

1. Punkt pt. Ścieżki dojścia..., s. 7 cel w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Brak wartości wskaźników ubóstwa i wykluczenia oraz jakichkolwiek prognoz dotyczących kształtowania się ich poziomu. Ze względu na podejście do tego obszaru w Strategii Europa 2020 (zastosowanie jednocześnie trzech wskaźników) wymaga on odrębnego i dokładnego potraktowania. Nie wiadomo na który z tych wskaźników i jak będziemy oddziaływać, żeby w kolejnych latach zbliżyć się do zmniejszenia łącznej liczby ubogich lub wykluczonych społecznie o 1,5 mln. Brak tych informacji oznacza, że w tym przypadku nie ma żadnej ścieżki. Proponuję więc, aby MPIP uzupełnił opis tego celu o wartości wskaźników (najnowsze dostępne w Eurostacie są za 2010 r.) i podało przynajmniej hipotetyczny ich przebieg, a w razie braku możliwości uczynienia tego, opatrzyło przypisem, że nie prognozuje się wskaźników ubóstwa i wykluczenia społecznego w Polsce.
2. Brakuje działań w obszarze społecznym, o których już poinformowano, np. ratyfikacja Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych i konieczny w związku z tym program jej wdrożenia i jej realizacji.
3. Brakuje działań w obszarze społecznym, których efekty będą wymagane jako warunek korzystania z funduszy europejskich w przyszłym okresie finansowania. Poniżej zamieszczam jeden z warunków, który należy spełnić zaczynający się od "Gotowa jest krajowa strategia ograniczania ubóstwa". Pochodzi on z projektu rozporządzenia PE i R ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS i innych funduszy. Według mnie taka strategia nie istnieje w Polsce, czego potwierdzeniem jest brak szczegółów dotyczących ścieżki dla celu 5, wskazany powyżej.

Cytat z projektu rozporządzenia PE i R ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS i innych funduszy 2011/0276 (COD) dotyczący celu tematycznego wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem:

Gotowa jest krajowa strategia ograniczania ubóstwa, która:

- opiera się na dowodach, co wymaga systemu gromadzenia i analizowania danych i informacji, które dostarczają dowodów wystarczających do opracowania polityk ograniczania ubóstwa; system ten jest stosowany do monitorowania postępów,
- jest zgodna z krajowymi celami dotyczącymi walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje rozszerzenie możliwości zatrudnienia na grupy w niekorzystnej sytuacji, zawiera mapowanie koncentracji terytorialnej wykraczające poza poziom regionalny/NUTS 3 grup zmarginalizowanych i grup w niekorzystnej sytuacji, w tym Romów,
- wykazuje, że partnerzy społeczni i właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie aktywnego włączenia, – zawiera środki umożliwiające przejście od opieki w domu do opieki społeczności lokalnych,
- wskazuje wyraźne środki zapobiegania i zwalczania segregacji we wszystkich dziedzinach.